

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Державного вищого
навчального закладу

«Донбаський державний
педагогічний університет»

проф. Омельченко С.О.

2022 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 12 розширеного фахового семінару
кафедри соціальної роботи Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
від 29.06.2022 року

ПРИСУТНІ: Коношенко С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи; Брусенко А.С. – кандидат педагогічних наук, доцент; Курінний Я.В. – кандидат педагогічних наук, доцент; Пліско Є.Ю. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи; Співак Я.О. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, декан педагогічного факультету; Трубник І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент; аспіранти кафедри.

ЗАПРОШЕНІ: Омельченко С.О. – доктор педагогічних наук, професор, ректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»; Набока О.Г. – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор із науково-педагогічної роботи; Чайченко С.О. – доктор фізико-математичних наук, професор, проректор із науково-педагогічної роботи; Хіжняк І.А. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти; Гаврілова Л.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії та практики початкової освіти; Саяпіна С.А. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету гуманітарної та економічної освіти; Панасенко Е.А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри практичної психології; Курінна С.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної освіти; Цибулько Л.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки; Шульга Т. В. – кандидат педагогічних наук, завідувач аспірантури ДДПУ.

Головуюча на засіданні: Саяпіна С.А. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету гуманітарної та економічної освіти.

Секретар: Курінний Я.В. – кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Коношенко Сергій Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи ДДПУ.

Співак Ярослав Олегович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи, декан педагогічного факультету.

Пліско Євген Юрійович – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної роботи ДДПУ.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Про рекомендацію до захисту докторської дисертації **Слущкого Ярослава Сергійовича «Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США»**, представленої до передзахисту на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальностями 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.05 – соціальна педагогіка.

СЛУХАЛИ:

1. Головуючу на розширеному фаховому семінарі кафедри соціальної роботи – доктора педагогічних наук, професора, декана факультету гуманітарної та економічної освіти **Саяпіню С. А.**, яка повідомила, що Слущкий Я. С. народився у 1990 р. у смт. Новгородське Донецької області. У 2012 р. закінчив Слов'янський державний педагогічний університет за спеціальністю «Мова і література (англійська, німецька)» із присвоєнням кваліфікації філолога, вчителя мови (англійської, німецької) та зарубіжної літератури. У 2017 році захистив кандидатську дисертацію та отримав науковий ступень кандидата педагогічних наук із спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

З вересня 2017 р. працював на посадах завідувача навчально-виробничих практик, завідувача відділення, завідувача навчально-методичним кабінетом Донбаського державного коледжу технологій та управління.

З 01.11.2013 – 31.10.2016 рр. навчався в аспірантурі (з відривом від виробництва) ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». 29 квітня 2017 року на засіданні спеціалізованої вченої ради К 18.053.01 Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького захистив дисертацію за темою: «Організаційно-педагогічні засади становлення та розвитку волонтерства у структурі Корпусу миру» зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки (диплом ДК № 043528 від 26 червня 2017 р.).

З 01.10.2020 року по теперішній час навчається в докторантурі ДДПУ.

Над дисертаційною роботою на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 011 – освітні, педагогічні науки (13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки) та спеціальністю 231 – соціальна робота (13.00.05 – соціальна педагогіка) працює з 2018 року. Тему затверджено Вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» протокол №5 від 20 грудня 2018 р.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 64 наукові праці (з них 61 – одноосібна), серед яких: 1 монографія, 2 розділи у колективних монографіях, 2

навчально-методичні посібники, 33 статті (з них 24 – у фахових виданнях України, 5 статей у наукових періодичних виданнях інших держав із напрямку, за яким підготовлено дисертацію, 4 статті у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus/Web of Science) та 26 публікацій апробаційного характеру у збірниках міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій).

Пропонуються результати наукового дослідження Слуцького Я. С., яке виконано в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

2. Слуцького Я. С., який виклав основний зміст дисертації «Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США» та загальні висновки, що були здобуті в результаті здійсненого ним дослідження.

Слуцький Я. С.: Доброго дня, шановні науковці! Вашій увазі пропонуються результати докторської дисертації на тему: **«Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США».**

Трансформація сучасного суспільства, що зумовлює розвиток глобалізаційних процесів, передбачає модернізацію освіти, спрямовану на посилення взаємодії всіх громадян, незважаючи на расові, релігійні та соціокультурні відмінності. Соціально-педагогічний супровід є одним з найбільш важливих процесів, що впливає на розвиток особистості, формування фахових компетентностей. Процес отримання освіти в наш час має все більш полікультурний характер, що призводить до необхідності розуміння і практичного застосування методів адаптації іноземних студентів до нового культурного середовища та вирішення всього комплексу проблем, що виникають у зв'язку з цим. Згідно зі статистикою ЮНЕСКО, найбільша кількість іноземних студентів навчається у ЗВО США, що передбачає наявність у цієї країни вибудованої системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, дослідження якої надасть можливість екстраполяції ефективного досвіду соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в освітній простір України.

Незважаючи на інтерес наукового суспільства до проблеми адаптаційної підготовки іноземних студентів та дослідження цього явища протягом десятиріч, існує низка *суперечностей* (дозвольте їх не називати, вони представлені на слайді).

Отже, актуальність проблеми соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, необхідність її вирішення на рівнях теорії та практики, а також визначені суперечності зумовили вибір теми дослідження – **«Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США».**

Мета дослідження полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у закладах вищої освіти США задля екстраполяції зарубіжного досвіду до освітнього

простору України.

Відповідно до теми та мети визначено низку **завдань дослідження, які представлено на слайді:**

Об'єкт дослідження – процес соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в умовах закладів вищої освіти.

Предмет дослідження – система соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в університетах та коледжах США.

Дозвольте не зупинятись на науковому апараті дослідження, а відразу перейти до висвітлення його результатів.

Вирішуючи перше завдання досліджено стан теоретичної розробленості поняттєво-категорійного апарату дослідження. Визначено змість понять «культура», «соціальність», «соціальне взаєморозуміння», «іноземний студент», «інтернаціоналізація», «самоефективність», «інкультурація», «акультурація», «інтеграція», «асиміляція», «культурна маргінальність», «коригування», «адаптація», «культурний шок», «соціальна децентралізація». Фундаментальне поняття дослідження, а саме – *«система соціально-педагогічного супроводу»* потрактовано у якості підготовки особистості іноземного студента до міжкультурної та міжособистісної взаємодії, використовуючи, при цьому, заходи психологічного, лінгвістичного, академічного та соціокультурного характеру, що впроваджуються за безпосередньої підтримки навчальних закладів, НКО, державних структур тощо та спрямовані на розвиток і саморозвиток індивіда з метою його професіоналізації в сучасних глобалізованих умовах.

В ході реалізації другого завдання проаналізовано джерельну базу та обґрунтовано методологію дослідження соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США. За аналізом теоретичних джерел засвідчено їх спрямування згідно з такими напрями, як-от: проблемно-зорієнтований, компетентісно-формувальний, адаптаційний, соціально-психологічний, лінгвокомунікаційний, напрям соціально-педагогічної проблематики.

Унаслідок наукового пошуку встановлено, що методологія дослідження проблеми соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів базується на компетентісному, культурологічному, системному, синергетичному, гуманістичному, праксеологічному підходах. Методологічний інструментарій базувався на двох засадах: Емпірично-індуктивній (що включає дескриптивне та описове методологічне знання) – за допомогою якої будувалося ретроспективне дослідження становлення й розвитку системи соціально-педагогічного супроводу та аксіоматично-дедуктивній (що складається з прескриптивного і нормативного методологічного знання) – яка дозволила досліджувати модель системи супроводу з усіх вимірів. Методи дослідження були розподілені за двома напрями: Загальнонаукові (аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, аналогія, конкретизація, системний аналіз, діалектичний) та методи професійно спрямованого характеру (індуктивно-дедуктивний, моделювання, системно-структурний, аксіоматичний).

Виконання третього завдання дозволило визначити чинники, принципи

та функції іноземних студентів в соціокультурному просторі та дослідити специфіку їх соціально-педагогічного супроводу в освітньому середовищі університетів та коледжів США. У підсумку, виокремлено мотиваційно-зовнішній; мотиваційно-внутрішній; проблемно-адаптаційний; аналітично-адаптаційний; інтернаціональний або полікультурний; консультаційний чинники; принципи адаптації постійного типу, перспективності, комплексний, оперативний, оптимальності, спрощення, узгодженості, цілісності, дієвості; та діагностичну, комунікативну, прогностичну, проєктувальну, організаторську функції.

Вирішуючи четверте завдання, було розроблено періодизацію становлення та розвитку соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США за структурно-модернізаційним, прескриптивно-стандартизаційним, соціально-педагогічним та глобалізаційно-моніторинговим критеріями; що дозволило виокремити наступні етапи: I етап – організаційно-установчий (1911–1920), II етап – нормативно-правовий (1921–1960), III етап – інституційно-законодавчий (1961–1974), IV етап – консультативно-міжнародний (1975–1990), V етап – оновлювально-модернізаційний (1991–2000), VI етап – інноваційно-безпековий (2001–2005), VII етап – глобалізаційно-інтегративний (2006–наш час).

В ході реалізації п'ятого завдання досліджено, обґрунтовано та змодельовано систему соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у ЗВО США, ґрунтуючись на освітньо-культурному, психологічному та лінгвістичному елементах акультураційної тріади. На слайдах Ви можете побачити розроблену модель соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США.

Виконання шостого завдання дозволило здійснити аналіз технологій полікультурної та медіаосвіти соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у закладах вищої освіти США. Надано власне формулювання поняття *«технологія полікультурної освіти»* у якості *практичного застосування інноваційних адаптаційних програм, спрямованих на формування та розвиток навичок міжкультурної взаємодії між представниками двох або більше культурних груп.*

Друга технологія представлена технологією медіаосвіти, що характеризується застосуванням: відеоконтенту (дозволяє виконати візуалізацію культурних відмінностей), аудіоконтенту (розвиває навички аудіювання задля формування лінгво-культурних шаблонів), друкованих засобів (надають можливість виконання декодування інформаційної складової текстового характеру), інтернет-технологій (визначаються можливістю об'єднувати інші медіазасоби для розвитку навичок акультураційної тріади).

Вирішуючи сьоме завдання обґрунтовано сучасний стан та визначено перспективи подальшого розвитку системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у закладах вищої освіти України з урахуванням американського досвіду.

З'ясовано, що освітньо-культурна адаптаційна підготовка іноземних студентів у закладах вищої освіти України представлена заходами

інформаційно-консультаційного, освітнього, ознайомчого, ознайомчо-практичного і зворотно-ознайомчого напрямів діяльності. Лінгвістичний компонент у вітчизняних центрах з мовної підготовки представлений діяльністю, спрямованою на формування здатності до проведення комунікативної взаємодії, достатньої для виконання академічної та соціальної діяльності. Визначено напрями, що сприяють підвищенню ефективності вітчизняної психолого-консультаційної діяльності, серед яких: необхідність проведення роботи одночасно з іноземними та місцевими студентами; формування розгалуженості психологічної служби навчального закладу; вибудовування (спільно з іноземним студентом) стратегії консультування.

Динаміка розвитку української системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів доводить наявність перспектив для можливості ефективної екстраполяції найбільш якісних прикладів адаптації в університетах та коледжах США до вітчизняної освітньої сфери а саме: розробка та прийняття спеціалізовано-спрямованої нормативно-правової бази для регулювання роботи підготовчої системи іноземних студентів; створення національного центру координації соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів задля проведення дослідницьких та аналітичних заходів; підготовка іноземних студентів з використанням елементів акультураційної тріади (освітньо-культурного, лінгвістичного та психологічного); підтримка закладами вищої освіти заходів, спрямованих на проведення прямої та зворотної акультурації; проведення психологічного консультування тривимірного типу, що передбачає створення адаптаційних зв'язків «консультант – іноземний студент», «консультант – місцевий студент», «консультант – іноземний + місцевий студент» (тобто спільне консультування).

Виступ завершено. Дякую за увагу.

Дисертант відповів на запитання.

Доктор педагогічних наук, професор Омельченко С. О.: Хто надає першу консультаційну допомогу іноземним студентам у США після їх прибуття до країни. Що змінилося з цього питання з часу становлення системи соціально-педагогічного супроводу, вказаного Вами як 1911-1920 рр.?

Слущкий Я. С.: Дякую за запитання. Першу консультаційну допомогу іноземний студент може отримати ще до переїзду до Сполучених Штатів. Завдяки розвитку технічної складової, вже не має необхідності (як це було на початку 1900 років) використовувати інформаційні буклети. Наразі є багато можливостей отримання консультацій від різних закладів освіти щодо актуальних питань не виходячи з дому. Прикладом можуть бути «Виставки вищої освіти США», що проводяться кожного року (у двох останніх я мав честь брати участь). Після прибуття студент може звернутися до консультаційного центру або центру підтримки іноземних студентів при закладі освіти, де йому нададуть інформаційний супровід щодо питань житла, можливого пошуку роботи тощо. Щодо питання про зміни, напевно, головна

зміна стосується структуризації, консультаційна допомога стала більш всеосяжною та об'ємною. Вже немає необхідності, як 100 років тому зустрічати студентів, які припливли до Сполучених Штатів на човнах та безпосередньо вести його до закладу освіти.

Доктор педагогічних наук, професор Набока О. Г.: Зазначте будь ласка, які структурні підрозділи надають підтримку іноземним студентам у закладах вищої освіти США?

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Основними структурними підрозділами такого типу є:

– для освітньо-культурної підтримки: Офіси з надання послуг міжнародним студентам (як, наприклад, у Технологічному інституті Флориди), Міжнародні центри (як в Університеті Алабами), Центри іноземних студентів та вчених (як в Університеті Каліфорнії в Лос-Анджелесі), Міжнародні будинки (як в Чиказькому університеті).

– для психологічної підтримки: Центри консультування та психологічного здоров'я (як в Техаському університеті в Остіні), Служби консультування (як в Технологічному інституті Флориди), Консультаційні служби (як в Університеті штату Огайо).

– для лінгвістичної підтримки (Інститути англійської мови (як в Університеті Алабами), Мовні центри (як в Університеті Каліфорнії в Лос-Анджелесі), Міжнародні центри (як в Йельському університеті).

Доктор фізико-математичних наук, професор Чайченко С. О.: Ви зазначали на важливості проведення прямої та зворотної акультурації. В чому полягає відмінність між цими процесами?

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. У дослідженні нами визначено, що акультурація є процесом, за допомогою якого особистість здатна пристосуватися до норм і принципів, які визначає інша культура або представник іншої культури. Тобто це взаємодія в мультикультурному суспільстві. Під час прямої акультурації іноземний студент вибудовує міжособистісний контакт з представниками країни, що приймає. У випадку зворотної акультурації, вже місцеві студенти пристосовуються до соціокультурних особливостей іноземних студентів. Таким чином, при виконанні прямої та зворотної акультурації відбувається процес інтернаціоналізації кампусу.

Доктор педагогічних наук, професор Курінна С. М. Окресліть, будь ласка, проблеми, актуальні для початкового етапу становлення системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у США.

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. У якості початкового етапу становлення системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у Сполучених Штатах нами виділено організаційно-установчий (1911-1920 рр.). Однією з основних проблем можна вважати відсутність інституцій, які б відповідали на виклики, спричинені збільшенням кількості іноземних

студентів у країні. Наслідком цього стало створення Інституту міжнародної освіти у 1919 році, який започаткував видання спеціалізованих путівників для іноземних студентів. Ще однією проблемою можна вважати відсутність на початковому етапі становлення системи супроводу нормативно-правового регулювання іноземних студентів, наслідком чого стали імміграційні закони, за якими вводилися квоти на кількість таких студентів з тих чи тих країн.

Доктор педагогічних наук, професор Саяпіна С. А. При проведенні періодизації соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у закладах освіти США Вами було використано соціально-педагогічний критерій. Назвіть основні показники цього критерію згідно Вашого дослідження.

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Показниками соціально-педагогічного критерію згідно нашого дослідження є: розвиток міжнародних центрів підтримки іноземних студентів у якості ресурсних центрів; створення національних і міжнародних репозиторіїв соціально-педагогічного супроводу; проведення регулярних обмінів студентами і викладачами; залучення іноземних викладачів у якості носіїв мов; проведення конференцій, симпозіумів, круглих столів тощо з питань адаптації студентів у глобальному освітньому й соціальному просторі.

Доктор педагогічних наук, професор Співак Я. О.: Вами у додатку В представлено методи дослідження, серед яких – моделювання, яке поділено на концепти та конструкти. Розведіть, будь ласка, ці поняття.

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Відзначимо істотний вплив на наше дослідження конструктів та концептів, які активно застосовуються при використанні методу моделювання. Так, конструкти в межах нашої наукової роботи характеризуються в якості визначень акультураційної тріади, що включає культурну та лінгвістичну адаптацію, а також психологічне консультування. Тобто конструктами були ті адаптаційні явища, які ми могли розглянути і проаналізувати їх практичну сутність, застосовуючи ті чи ті показники (зокрема, методи). Концептами в нашому дослідженні слугували загальні уявлення про адаптаційний процес та соціально-педагогічний супровід іноземних студентів загалом, формулювання яких було можливим тільки при застосуванні конструктів.

Доктор педагогічних наук, професор Гаврілова Л. Г.: У чому полягає особливість компоненту медіаосвіти системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів?

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Медіаосвіта є важливим складником формування особистості, здатної взаємодіяти та вибудовувати соціокультурні зв'язки з опонентами в сучасному світі. Вона характеризується освітньою діяльністю, побудованою на основі використання засобів масової інформації. Особливість цього компоненту полягає у тому, що задля адаптаційної підготовки особистості використовуються засоби, актуальні для

кожного індивіда та доступні в отриманні і практичному використанні. Це відеоелементи (фільми, ролики у соцмережах), аудіоелементи (аудіокниги, подкасти тощо), друковані елементи (книги, газети), інтернет елементи (онлайн-курси тощо).

Доктор педагогічних наук, професор Цибулько Л. Г.: Які засоби реалізації полікультурного компонента соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів є найбільш поширеним у системі вищої освіти США?

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Заклади вищої освіти США активно впроваджують практику полікультурної підготовки іноземних студентів. Так, наприклад, популярним є проведення «Міжнародних фестивалів», де представники інших соціокультурних груп мають змогу представити особливості своєї країни у творчості або навіть кулінарному мистецтві.

Також варто відзначити існування культурних центр за діаспорами, тобто, культурного центру для афроамериканців, представників латинського, азіатського регіонів тощо.

Доктор педагогічних наук, професор Хіжняк І. А.: Який з елементів акультураційної тріади Ви вважаєте найважливішим для ефективного проведення адаптаційної підготовки іноземного студента?

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання.

На нашу думку, не можна виділяти з елементів акультураційної тріади важливі або неважливі. У дослідженні ми дійшли висновку, що соціально-педагогічний супровід іноземних студентів є ефективним у єдності елементів акультураційної тріади. Відсутність освітньо-культурних програм спричинить недостатність прямої та зворотної акультурації; психологічної підтримки – спричинить внутрішньоособистісні проблеми у іноземного студента, які будуть безпосередньо вливати на нього та оточуючий соціальний простір; недостатність лінгвістичної підготовки призведе до нестачі достатньої кількості мовних шаблонів і, у підсумку, неспроможності особистості якісно взаємодіяти в соціально-академічних умовах. Тому тільки використання всіх елементів тріади призведе до ефективності кінцевого результату соціально-педагогічного супроводу.

Кандидат педагогічних наук, доцент Брусенко А. С.: Які є відмінності між соціально-педагогічним супроводом іноземних студентів в закладах вищої освіти України та Сполучених Штатів Америки?

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Відмінності між системами соціально-педагогічного супроводу України та Сполучених Штатів полягають у кількох елементах:

1. Нормативно-правовому (Сполучені Штати мають більш широку законодавчу базу задля регулювання перебування іноземних студентів та структуризації всієї системи супроводу загалом)

2. Діяльності організацій міжнародного характеру (якщо провести

порівняння українських організацій, спрямованих на підтримку іноземних студентів з американськими, ми можемо зробити висновок про більш розвинену систему діяльності таких організацій саме у США)

3. Центрах консультивання (які створюються закладами освіти в якості структурних підрозділів, мета яких полягає у виконанні організаторсько-консультаційних функцій, а також проведенні лінгвістичної, культурної та психологічної підтримки іноземних студентів перед вступом до ЗВО або під час першого періоду навчання, який найбільш впливає на особистість студента проявами культурного шоку. Після аналізу українських закладів освіти достатньої інформації щодо діяльності повноцінних консультаційних центрів одночасно з освітньо-культурної, психологічної та лінгвістичної підтримки).

Кандидат педагогічних наук, доцент Трубник І. В.: Ярослав Сергійович, розкрийте, будь ласка, зміст психологічної складової системи супроводу іноземних студентів у ЗВО США.

Слуцький Я. С.: Дякую за запитання. Психологічна складова системи супроводу іноземних студентів у ЗВО США спрямована на захист та розвиток особистісних костей іноземного студента в період негативного впливу культурного шоку, пов'язаного з перебуванням у новому соціокультурному оточенні для можливості проведення академічної та соціальної взаємодії. У якості видів такого консультивання виступають: медитація, індивідуальне, групове та онлайн консультивання. Практично впроваджуються також особливі види психологічного консультивання: консультаційні заходи з представниками певних національностей, терапія з використанням тварин тощо. У результаті особистість вчиться протистояти соціальним страхам, управляти своїми емоціями, аналізувати психологічні проблеми, формувати спроможність до самоконтролю тощо.

Головуюча на засіданні – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету гуманітарної та економічної освіти Саяпіна С. А. запропонувала розпочати обговорення результатів дослідження Слуцького Ярослава Сергійовича.

У процесі обговорення **ВИСТУПИЛИ:**

Науковий консультант – Панасенко Елліна Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри практичної психології ДДПУ.

Слуцький Ярослав Сергійович навчається у докторантурі ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» з 2020 року заочною формою навчання та обіймає посаду викладача циклової комісії гуманітарних дисциплін Донбаського державного коледжу технологій та управління за сумісництвом.

Слуцький Я.С. – досвідчений у науково-педагогічній діяльності фахівець, педагог, викладач. Індивідуальні риси характеризують його як

моральну, наполегливу, високо працездатну, креативну, організовану та цілеспрямовану особистість.

Слуцький Я.С. постійно працює над підвищенням свого професійного та наукового рівня, бере активну участь у науковій роботі за своїм фахом. Має практичний стаж викладацької роботи та користується повагою серед викладачів, здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» та Донбаського державного коледжу технологій та управління.

Здійснюючи науковий пошук, докторант показав високий рівень загально наукових та фахових компетентностей, що було відзначено колективами закладів вищої освіти України під час впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес.

Під час планування, організації та здійснення дослідження Я.С. Слуцький суттєво підвищив рівень своєї підготовки у галузі знань з філософії, історії, соціології, культурології, англійської мови, педагогіки, порівняльної педагогіки, соціальної педагогіки, а також набув навичок аналізу, узагальнення, систематизації, оформлення та презентації отриманих результатів наукового пошуку. Наукова робота виконана Я.С. Слуцьким на міждисциплінарному рівні, а отже її результати покращать як психолого-педагогічний супровід іноземних студентів в Україні, так й розширять зміст освітніх компонентів освітньо-професійних та освітньо-наукових програм.

Загалом, виконана дисертаційна робота Я.С. Слуцького засвідчила високий рівень наукової освіченості докторанта. Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертаційних досліджень і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді.

Офіційний рецензент Коношенко С. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи ДДПУ.

Аналіз основного змісту дисертації дає підстави зробити висновок, що у процесі наукових розвідок дисертант чітко визначив понятійний апарат дослідження і намітив подальші перспективи для наукового пошуку. Ми засвідчуємо коректність визначення об'єкту (процес соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в умовах закладів вищої освіти) та предмету (система соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в університетах та коледжах США) дослідження. Завдання дослідження не викликають у цілому заперечень. Необхідно зазначити, що у ході роботи над дослідженням усі поставлені завдання Ярославом Сергійовичем повністю виконані, що засвідчують обґрунтовані та логічні висновки. Методологічне та теоретичне обґрунтування засад дослідження, використання комплексу взаємодоповнюючих методів дослідження, адекватних його меті та завданням, а також отримані результати дослідження забезпечили надійність його результатів.

У цілому позитивно оцінюючи результати дослідження, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження і побажання:

1. Вважаємо за доцільне у розділі 1 «Методологічні засади соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти» описати не лише Сполучені Штати Америки, а й Україну та інші країни.

2. На с. 81 автором дається визначення «системи соціально-педагогічного супроводу». Але, на нашу думку, спочатку треба було б надати визначення «соціально-педагогічного супроводу», а потім його системи.

3. Доцільним було б почати підрозділ 1.1. з переліку напрямів, на які автором поділено наукові розвідки щодо питання соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів.

4. Модель соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів на 5 сторінках (с. 418-422) вбачається завеликою і є важкою для сприйняття. Спостерігаються різні шаблони для компонентів системи (десь напрями, десь методи тощо). Вважаємо за доцільне для кожного компонента проаналізувати одну й ту саму підбірку методів, форм, засобів, технологій.

5. Підрозділ 3.3. «Структура та зміст моделі соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США» доцільно розмістити першим у розділі 3, що полегшить читачу подальше сприйняття тексту з обґрунтування системи.

6. У підрозділі 2.3 представлено «Схему критеріїв та етапів соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США» (с. 263), що має бути у відповідній системі в розділі 3. До того ж, вважаємо за доцільне додати окреслені етапи до моделі соціально-педагогічного супроводу, що представлена автором.

Проте, висловлені побажання не знижують цінності наукової роботи, її науково-теоретичного і практичного значення. Вона є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати.

Дисертаційна робота Слуцького Ярослава Сергійовича на тему: «Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США» заслуговує позитивної оцінки. За науковим рівнем дисертація відповідає усім вимогам до докторських дисертацій, зокрема пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197, що дає підстави рекомендувати дисертацію до подання в спеціалізовану вчену раду. Дякую за увагу.

Офіційний рецензент Співак Я. О., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи, декан педагогічного факультету ДДПУ.

Мобільність здобувачів освіти стає все більш важливою складовою академічної діяльності та сприяє не тільки розвитку особистості у мультикультурному соціумі сьогодення, а і формуванню відповідної системи соціально-педагогічного супроводу студентів, які є представниками інших країн та, відповідно, соціокультурних груп. Однак, варто відзначити, що ефективність такої системи безпосередньо залежить від єдності різних напрямів підготовчого періоду, від психологічного коригування та виховних

заходів до мовної підготовки. Зважаючи на те, що іноземні студенти є однією з найбільш вразливих груп (у зв'язку із соціокультурними змінами та виникненням, внаслідок цього, проявів культурного шоку), актуальність та практична цінність дисертаційної роботи Слуцького Я.С. не викликає сумніву.

Рецензована дисертаційна робота написана на високому теоретико-методологічному рівні з широким використанням літературних джерел. Позитивно оцінюючи зміст представленого наукового дослідження, зазначимо окремі дискусійні питання та зауваження:

1. Автором ефективно застосовуються графічні елементи, що візуально відображають сутність дослідження, але потребують додаткового роз'яснення рис. 1.5., 3.18., 3.19. у питанні трансформаційних змін представлених компонентів.

2. На нашу думку, рівень валідності дослідження автора став би вищим при більшому використанні архівних матеріалів, у тому числі стосовно роботи з іноземними студентами в Україні.

3. Представлена модель соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів «квадрат-куб-тесеракт» не має свого відображення у висновках дослідження, що ставить під питання її значущість для дослідження.

4. У підрозділі 1.1. автором зазначено, що «культурний шок» та «акультурація» є основними компонентами для виконання особистісної трансформації іноземного студента. Але у подальшому єдність даних компонентів не підкреслюється, у тому числі під час аналізу американського та українського досвіду соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів.

Зроблені зауваження не заперечують наукової цінності доробку Слуцького Ярослава Сергійовича «Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США». Рецензована дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням однієї з актуальних проблеми у галузі знань соціальної роботи та історії педагогіки.

Виконане дослідження цілком відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197, і може бути рекомендованою до подання в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Дякую за увагу.

Офіційний рецензент Пліско Є. Ю, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної роботи ДДПУ.

Представлену дисертаційну роботу Я.С. Слуцького вирізняє висока актуальність теми дослідження. Сучасні реалії адаптаційної підготовки іноземних студентів вимагають пошуку найбільш ефективних прикладів міжнародного досвіду з навчання, виховання та коригування особистості; проведення аналізу здобутого вітчизняного й зарубіжного соціально-педагогічного досвіду з цієї проблеми, звертання до історичних студій минулого. Зазначимо, що саме у практиці Сполучених Штатів Америки (як

однієї з провідних країн з навчання представників інших країн) простежуються новаторські теорії, науково-педагогічні ідеї, концепції, методики, узагальнюються досягнення у соціально-педагогічному супроводі іноземних студентів.

Варто відзначити розроблені Я.С. Слущким авторські методики, спрямовані на систематизацію та візуалізацію результатів дослідження. Для ретроспективного аналізу окреслених етапів використано «метод хронологічних координат», який дозволив продемонструвати розвиток певних процесів у конкретному етапі в синхронічному та діахронічному напрямках та виявити «період діахронічно-синхронічного єднання». З метою дослідження компонентів акультураційної тріади, автором створено та практично застосовано «метод визначення розгалуженості організаційно-структурної системи», який дозволяє візуалізувати кількість рівнів певного компоненту у певному закладі освіти і, таким чином, зробити висновок щодо ефективності структурної системи.

Високо оцінюючи дисертаційну роботу Я.С. Слущкого з позицій наукової новизни і практичного значення, зазначимо деякі зауваження й побажання:

1. У підрозділі 2.3. визначено «нормативно-правовий (1921-1960)» та «інституційно-законодавчий (1961-1974)» етапи. Уважаємо за доцільне надати інші визначення етапів у зв'язку з тим, що означені мають схожість за назвою (але не за історико-педагогічним наповненням).

2. Потребує додаткового роз'яснення перехід від верхньої межі III етапу до нижньої межі IV етапу, оскільки характеристика верхньої межі III етапу сприймається неоднозначно.

3. Автором розроблено детальну модель системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, але у висновках відсутнє зазначення цього.

4. Не можемо погодитись з наданим автором трактуванням поняття «іноземний студент», оскільки вважаємо, що такий опис не повною мірою віддзеркалює сутність цього явища та не надає можливості вироблення власного визначення поняття.

Зроблені зауваження не заперечують наукової цінності доробки Слущкого Ярослава Сергійовича «Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США». Рецензована дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням однієї з актуальних проблем у галузі знань із соціальної роботи та історії педагогіки. Вона цілком відповідає вимогам, зокрема пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197, паспорту спеціальності та може бути рекомендована до подання у спеціалізовану вчену раду.

Дякую за увагу.

Доктор педагогічних наук, професор Омельченко С. О.:
Дисертаційна робота Слущкого Ярослава Сергійовича присвячена

адаптаційній підготовці іноземних студентів в університетах та коледжах Сполучених Штатів Америки. Зазначимо, що саме дослідження позитивного зарубіжного досвіду проведення такого роду підготовки може сприяти розвитку вітчизняної системи соціокультурної підготовки іноземних студентів.

Тому я вважаю, що дисертаційна робота, по-перше, є актуальною, по-друге, містить важливі наукові результати, по-третє, є самостійним, завершеним дослідженням, що відповідає вимогам щодо наукових досліджень такого рівня. Пропоную рекомендувати цю дисертаційну роботу для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Доктор педагогічних наук, професор Набока О. Г.: Дисертантом було проаналізовано велика кількість наукових джерел соціально-педагогічного, історичного, психологічного, філософського напрямів. Досліджено нормативно-правові засади соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в Україні та Сполучених Штатах Америки. Дослідження ґрунтується на потужному методологічному інструментарії. Ярослав Сергійович доцільно обґрунтував три акультураційних елементи (освітньо-культурний, психологічний та лінгвістичний) соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, які є базисом у підготовці представників інших держав в університетах та коледжах США. Зроблене дослідження за своїм змістом розкриває теоретичний та практичний досвід супроводу іноземних студентів, є цікавою й актуальною науковою працею. Роботу можна рекомендувати до захисту.

Доктор фізико-математичних наук, професор Чайченко С. О.: Актуальність проблеми дослідження не викликає сумнівів. Заслужовує на увагу те, що дослідником репрезентовано новий погляд на історію становлення розвитку соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у США через призму синхронії та діахронії. Досліджено три елементи супроводу, а саме: освітньо-культурний, психологічний, лінгвістичний. Проаналізовано сучасний стан підготовки іноземних студентів в українських закладах освіти та виділено напрями для подальшого розвитку вітчизняної системи супроводу. Робота виконана на міждисциплінарному рівні й охоплює наукові здобутки різних галузей знань: філософії, соціології, історії, історії педагогіки, педагогіки та соціальної роботи. Відстежується досить високий рівень представлення Я. С. Слущким здобутих результатів дослідження. Відстежується наукова зрілість дисертанта. Я буду підтримувати і голосувати «за».

Доктор педагогічних наук, професор Курінна С. М.: Дисертаційна робота Слущкого Я. С. присвячена актуальній проблемі сьогодення – соціально-педагогічному супроводу іноземних студентів. Проблеми освітньо-культурної, психологічної та лінгвістичної підготовки іноземних студентів набувають вагомості для нашої держави у зв'язку із збільшенням кількості таких студентів у закладах освіти України останніми роками. Через це постає

необхідність екстраполяції досвіду інших держав для більш ефективного розвитку вітчизняної системи супроводу. Вивчення, критичне осмислення та творче використання позитивного досвіду Сполучених Штатів збагатить сучасну практику науковими пошуками Слуцького Ярослава Сергійовича. Роботу можна рекомендувати до захисту.

Доктор педагогічних наук, професор Саяпіна С. А.: Дисертація й репрезентовані результати дослідження справляють позитивне враження. Ярослав Сергійович володіє методологією дослідження. Спостерігається чіткість у визначенні об'єкта, предмета і мети дослідження. Не викликає сумніву розроблена дисертантом періодизація. Обґрунтовано доцільність практичного використання отриманих результатів дослідження задля розвитку вітчизняної освітньої сфери. Окремо хочу наголосити на науковій достовірності результатів дослідження. Роботу можна рекомендувати до захисту.

Доктор педагогічних наук, професор Цибулько Л. Г.: Тема дослідження є дуже актуальною в наш час, коли відбуваються процеси інтернаціоналізації освіти та міжнародного суспільства загалом. Автором використано достатній методологічний інструментарій; досліджено елементи акультураційної тріади – освітньо-культурний, психологічний, лінгвістичний; обґрунтовано роль технологій полікультурної та медіаосвіти у системі супроводу іноземних студентів у США; а також надано рекомендації стосовно подальшого розвитку вітчизняної системи супроводу. Наукова праця може бути рекомендована до захисту.

Доктор педагогічних наук, професор Хіжняк І. А.: Дослідження Ярослава Сергійовича стосувалося дуже важливої проблеми для педагогічної науки, а саме підготовці іноземних студентів за трьома напрямками: освітньо-культурним, психологічним та лінгвістичним. Для вирішення поставлених завдань було використано достатній методологічний інструментарій. Окремо варто наголосити на проведеній періодизації, що дозволила простежити шлях становлення та розвитку соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в університетах та коледжах Сполучених Штатів. Робота може бути рекомендована до захисту.

Слуцький Ярослав Сергійович висловив подяку рецензентам та усім виступаючим за уважне, критичне й принципове ставлення до представленої дисертаційної роботи, за позитивну оцінку наукової праці і запевнив, що пропозиції колег будуть ретельно проаналізовані і враховані у доопрацюванні дисертації.

На основі обговорення дисертаційної роботи Слуцького Я. С. члени розширеного фахового семінару кафедри соціальної роботи дійшли такого висновку.

ВИСНОВОК

розширеного фахового семінару кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» про докторську дисертацію Слуцького Ярослава Сергійовича **«Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США»**, представленої до передзахисту на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальностями 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки та 13.00.05 – соціальна педагогіка

Дисертація Слуцького Ярослава Сергійовича **«Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США»** виконана на високому теоретичному та практичному рівні, має наукову новизну дослідження, яка є беззаперечною й очевидною. Автором комплексно й системно розглянуто наукову проблему – соціально-педагогічний супровід іноземних студентів у системі вищої освіти США, яка до цього часу не була предметом спеціального дослідження на методологічному, теоретичному й прикладному рівнях. Дисертаційна робота Слуцького Ярослава Сергійовича є самостійним і завершеним дослідженням актуальної наукової проблеми, має цілісний характер, відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197.

Тему затверджено Вченою радою ДДПУ протокол №5 від 20 грудня 2018 р.

Актуальність дослідження. Соціально-політичні зміни сьогодення, що є актуальними і для України, і для інших держав, ставлять питання високого рівня в ефективній адаптаційній підготовці іноземних студентів. Соціально-педагогічний супровід має стати тим чинником, що сприятиме оптимальній адаптації кожного студента до нових умов життєдіяльності: соціальних, культурних, психологічних, академічних тощо. Іноземні студенти відчувають на собі вплив соціокультурних проявів нового середовища, у зв'язку з чим повинні долати певні проблемні наслідки, пов'язані не тільки з академічним напрямом, а й пристосуванням до незнайомого культурного простору. Це актуалізує проблему необхідності розроблення та проведення закладами вищої освіти організаційних заходів, координації діяльності центрів соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, а також аналізу потенціалу соціально-педагогічного супроводу закладу освіти або громади, на території якої проходить навчання іноземний студент.

Отже, досвід побудови та модернізації системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в інших країнах може стати теоретичною базою для його екстраполяції в Україні. У зв'язку з тим, що ЗВО США є світовими лідерами з навчання іноземних студентів, виникає інтерес до вивчення досвіду соціально-педагогічного супроводу студентів саме в цій країні.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому,

що: *вперше* теоретично обґрунтовано та змодельовано систему соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у ЗВО США, яка ґрунтується на відповідному методологічному інструментарію, у якому виражені емпірично-індуктивна (дескриптивне та описове методологічне знання для ретроспективного розуміння проблеми) та аксіоматично-дедуктивна (прескриптивне та нормативне методологічне знання для моделювання системи) позиції, а також відповідні підходи (компетентнісний, культурологічний, системний, синергетичний, гуманістичний, праксеологічний) та принципи (об'єктивності, детермінізму, оптимальності, етичний, суміщення цілісного і аспектного підходів, опису – пояснення – прогнозування); як цілісну сукупність елементів акультураційної тріади (освітньо-культурного, психологічного, лінгвістичного), що враховують вимоги до сучасного адаптаційного процесу, цифровізації освітньо-консультаційної діяльності; *схарактеризовано* педагогічні умови реалізації принципів полікультурної (складаються з інформаційно – соціокультурного, міжособистісного та особистісно – програмного підтипів, що зумовлюють виникнення полікультурної послідовності «інформування – міжособистісна взаємодія – особистісно-програмна участь») та медіаосвіти (ґрунтуються на єдності педагогічної медіатетради); *розроблено* періодизацію становлення та розвитку системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у Сполучених Штатах Америки, що включає такі етапи: організаційно-установчий (1911 – 1920 рр.), нормативно-правовий (1921 – 1960 рр.), інституційно-законодавчий (1961 – 1974 рр.), консультативно-міжнародний (1975 – 1990 рр.), оновлювально-модернізаційний (1991 – 2000 рр.), інноваційно-безпековий (2001 – 2005 рр.), глобалізаційно-інтегровальний (2006 р. – наш час); *введено у науковий обіг* поняття «аккультураційної тріади», «діахронічно-синхронічного єднання», «прямої та зворотної адаптації»; *уточнено*: поняттєві категорії: «культура», «соціальність», «соціальне взаєморозуміння», «іноземний студент», «інтернаціоналізація», «самоефективність», «інкультурація», «аккультурація», «інтеграція», «асиміляція», «культурна маргінальність», «коригування», «адаптація», «культурний шок», «соціальна децентралізація», «соціально-педагогічний супровід»; методи соціально-педагогічної та психологічної роботи з іноземними студентами у закладах освіти США та України (вітальні тижні, дискусійні групи, екскурсії, семінари, круглі столи, індивідуальне та групове консультування); визначено сутність моделей міжкультурної взаємодії, що містять зв'язки акультурація – інкультурація, інкультурація – акультурація, акультурація (з елементами інкультурації) – інкультурація; критерії (структурно-модернізаційний, прескриптивно-стандартизаційний, соціально-педагогічний та глобалізаційно-моніторинговий); *подальшого розвитку набули* наукові положення теорії та практики соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів, заснованого на принципах формальної/неформальної освіти; уявлення про підходи до адаптаційної підготовки іноземних студентів з урахуванням використання компонентів медіаосвіти та дистанційних форми освітньо-консультаційної діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у розробці навчально-методичного супроводу соціально-педагогічної підтримки іноземних студентів на освітньо-культурних, психологічних, лінгвістичних, полікультурних та медіа засадах. Зокрема, підготовлено та апробовано: монографію «Соціально-педагогічний супровід іноземних студентів у системі вищої освіти США: теорія та практика», оглядові статті у колективних монографіях «Розвиток компетенцій, як основа формування компетентності молоді», «Інтернаціоналізація освіти: рушійні сили та основи системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у США», навчальні посібники «Лінгвокультурна підготовка та психологічна підтримка іноземних студентів: практичний курс», «Основи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США: теоретичний курс».

Практичні наопрцювання дисертаційного дослідження можуть бути використані під час розробки та удосконалення робочих програм з підготовки іноземних студентів за лінгвістичними дисциплінами; програм вступних випробувань; під час психологічного консультування іноземних студентів; розробки навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій для викладачів та психологів; здобувачами освіти, магістрантами, аспірантами, докторантами під час наукових пошуків за дотичною проблемою.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка №166 від 03.06.2022 р.), Західноукраїнського національного університету (довідка № 126-29/722 від 09.05.2022 р.), Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (довідка №1/348 від 05.05.2022 р.), Житомирського державного університету імені Івана Франка (довідка №396/01 від 18.05.2022 р.), Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка №01-10-07 від 04.05.2022 р.), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка №01-12/24 від 12.05.2022 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (довідка № 207 від 06.06.2022 р.).

Особистий внесок автора в роботах, опублікованих у співавторстві, полягає у характеристиці особливостей психологічної підтримки іноземних студентів у закладах вищої освіти США [22], розкритті змісту психологічного консультування іноземних студентів в університеті Міннесоти (США) [23], обґрунтуванні сутнісних характеристик функцій прогнозування та проектування [24].

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження оприлюднено на наукових конференціях різного рівня: *Міжнародних – «Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку»* (Переяслав-Хмельницький, 2019), *«Практична психологія у сучасному вимірі»* (Дніпро, 2019), *«Молодь України в контексті міжкультурної комунікації»* (Дніпро, 2019), *«Передові освітні практики: Україна, Європа, Світ»* (Київ, 2019), *«Теорія та практика сучасної науки та освіти»* (Дніпро, 2019), *«Актуальні проблеми освіти і науки: теорія і практика»* (Київ, 2019), *«Освіта та наука у мінливому світі: проблеми та перспективи*

розвитку» (Дніпро, 2020), «Modern Scientific Challenges and Trends» (Warsaw, 2020), «Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри Європейської інтеграції України» (Вінниця, 2020), «Наукові пошуки: Актуальні дослідження, теорія і практика» (Київ, 2020), «Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність» (Дніпро, 2020), «Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія і практика» (Київ, 2020), «Стан держави під час пандемії коронавірусної хвороби» (Київ, 2020), «Do desenvolvimento mundial como resultado de realizações em ciência e investigação científica» (Lisboa, Portugal, 2020), «Сучасні тенденції в розвитку педагогіки, психології та соціальної роботи» (Черкаси, 2020), «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти» (Біла Церква, 2021), «Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов професійного спрямування» (Київ, 2021), «Синергетичний підхід до проектування життєвого простору особистості» (Полтава, 2021), «Трансформаційні процеси в Україні у контексті цивілізаційних і глобалізаційних викликів ХХІ ст.» (Переяслав, 2021), «Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі» (Київ, 2021), «Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи» (Запоріжжя, 2021), «Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика» (Дніпро, 2021), «Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики» (Київ, 2021), «Роль та місце психології та педагогіки у формуванні сучасної особистості» (Харків, 2022); *Всеукраїнських* – «Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених – Родзинка 2019» (Черкаси, 2019), «Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу» (Київ, 2021).

Результати та висновки дисертаційної роботи обговорювались і отримали позитивну оцінку на засіданні кафедри соціальної роботи, звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Основні результати дисертаційної роботи відображено в публікаціях:

Монографія:

1. Слуцький Я. С. Соціально-педагогічний супровід іноземних студентів у системі вищої освіти США: теорія та практика: монографія. Краматорськ: Видавництво «Друкарський дім», 2022. 912 с. ISBN 978-617-8042-10-3.

Колективні монографії:

2. Слуцький Я. С. Розвиток компетенцій, як основа формування компетентності молоді. *Проектування життєвої компетентності учнівської молоді: колективна монографія.* Hameln: InterGING, 2018. С. 225–256.

3. Слуцький Я. С. Інтернаціоналізація освіти: рушійні сили та основи системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у США.

Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи: колективна монографія.
Київ: Міленіум, 2020. С. 227–241.

Навчально-методичні посібники:

4. Слуцький Я. С. Лінгвокультурна підготовка та психологічна підтримка іноземних студентів: практичний курс: навчальний посібник. Краматорськ: Видавництво «Друкарський дім», 2021. 214 с. ISBN 978-617-8042-06-6.

5. Слуцький Я. С. Основи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США: теоретичний курс. Краматорськ: Видавництво «Друкарський дім», 2021. 207 с. ISBN 978-617-8042-05-9.

Статті у наукових періодичних виданнях які включені до наукометричних баз Scopus/Web of Science:

6. Slutskiy Y. S. Practical Use of Media Education Components in the Development of Linguistic and Cultural Patterns by Foreign Students in the Process of their Adaptation Training in the US Higher Education Institutions. *Media Education (Mediaobrazovanie)*. Bratislava: Academic Publishing House Researcher s.r.o., 2021. № 17(3). P. 529–543. **(Web of Science)**

7. Slutskiy Y. S. Linguistic Aspect of the Technology for the Use of Video Content in the Process of Adaptation of Foreign Students at Higher Education Institutions of the United States of America. *Media Education (Mediaobrazovanie)*. Bratislava: Academic Publishing House Researcher s.r.o., 2021. № 17(1). P. 134–143. **(Web of Science)**

8. Slutskiy Y. S. Video Component of Media Education in Direct and Reverse Acculturation at North Carolina State University and Texas Christian University. *International Journal of Media and Information Literacy*. Washington: Cherkas Global University Press, 2021. Vol. 6(2). P. 426–435. **(Scopus)**

9. Слуцький Я. С. Електронна платформа EDX як засіб психологічного та соціокультурного супроводу навчання іноземних студентів у закладах вищої освіти США. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Т. 86. № 6. С. 208–223. **(Web of Science)**

Статті в наукових фахових виданнях України:

10. Слуцький Я. С. Особливості формування соціокультурної компетентності у процесі переходу від етноцентризму до етнорелятивізму. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету*. Глухів: Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка, 2019. Вип. 39(1). С. 132–139.

11. Слуцький Я. С. Особливості взаємозв'язку між розвитком академічної мобільності та статистично-дослідницької інфраструктури у Сполучених Штатах Америки. *Молодь і ринок*. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. університет ім. І. Франка. 2019. № 12(179). С. 51–55.

12. Слущкий Я. С. Особливості акультурації та інкультурації як елементів системи соціально-педагогічного супроводу іноземного студента. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія.* Вінниця: Вінницький державний пед. університет ім. М. Коцюбинського, 2019. Вип. 59. С. 114–120.

13. Слущкий Я. С. Компетентнісний підхід як елемент адаптації особистості іноземного студента. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету.* Бердянськ: Бердянський державний педагогічний університет, 2019. Вип. 2. С. 282–290.

14. Слущкий Я. С. Соціально-педагогічний супровід іноземних студентів: системний підхід. *Освітнологія.* Київ: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2020. № 9. С. 91–100.

15. Слущкий Я. С. Особливості лінгвістичної підготовки іноземних студентів в Університеті Алабами (США). *Інноватика у вихованні.* Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2020. Вип. 12. С. 207–213.

16. Слущкий Я. С. Особливості полікультурної освіти у процесі адаптації іноземного студента. *Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки.* Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2020. № 2. С. 158–162.

17. Слущкий Я. С. Загальна характеристика досліджень компетенцій, спрямованих на формування мультикультурної особистості іноземного студента. *Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки.* Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького. 2020. № 3. С. 120–125.

18. Слущкий Я. С. Використання методу читання у процесі лінгвокультурної адаптації іноземних студентів у закладах вищої освіти США. *Освітній дискурс: збірник наукових праць.* Київ: ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація». 2020. № 23(5). С. 54–66.

19. Слущкий Я. С. Загальні вимоги до освітньої програми соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів. *Нова педагогічна думка.* Рівне: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2020. № 3(103). С. 93–97.

20. Slutskiy Y. S. The establishment of the system of foreign students' social and pedagogical support in the United States of America (1911-1920). *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Pedagogy and Psychology».* Mukachevo: MSU Publishing House, 2021. Vol. 7. № 2. P. 46–53.

21. Slutskiy Y. S. The Essence of the Social and Pedagogical Principles for Accompanying Foreign Students. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка».* Київ: Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2021. Т. 2. № 14. С. 48–52.

22. Slutskiy Y. S., & Blanchard C. Programmes for Remote Counselling of International Students in the Higher Education Institutions of the United States of America. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Pedagogy and Psychology».* Mukachevo: MSU Publishing House, 2021. Vol. 7. № 3. P. 18–28.

23. Слущкий Я. С., Панасенко Е. А. Психологічне консультування іноземних студентів у контексті адаптаційного процесу в університеті Міннесоти (США). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. Вінниця: Вінницький державний пед. університет ім. М. Коцюбинського, 2021. № 65. С. 137–143.

24. Слущкий Я. С., Панасенко Е. А. Функції прогнозування та проектування у системі соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань: Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини, 2021. Вип. 1. С. 28–35.

25. Слущкий Я. С. Формування та розвиток соціокультурної компетентності іноземних студентів у ЗВО України. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2021. Вип. 196. С. 156–160.

26. Слущкий Я. С. Сучасний стан освітнього напрямку адаптаційної підготовки іноземних студентів у ЗВО України. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2021. Вип. 53. С. 179–187.

27. Слущкий Я. С. Стратегічні функції соціально-педагогічного супроводу іноземного студента: діагностична та комунікативна. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Мелітополь: Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького, 2021. № 1(26). С. 180–187.

28. Слущкий Я. С. Програми освітньо-культурної адаптаційної підготовки іноземних студентів у ЗВО США. *Освітологія*. Київ: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2021. № 10. С. 90–97.

29. Слущкий Я. С. Проблемно-орієнтований напрям теоретичних досліджень соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. Херсон: Херсонський державний університет, 2021. Вип. 95. С. 47–55.

30. Слущкий Я. С. Перспективні напрями розвитку адаптаційної системи підготовки іноземних студентів в українських закладах вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2021. № 3. С. 24–34.

31. Слущкий Я. С. Лінгво-культурна адаптація іноземних студентів в університеті Каліфорнії в Лос-Анджелесі (University of California, Los Angeles, UCLA). *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. Дніпро: Університет ім. Альфреда Нобеля, 2021. № 1(21). С. 244–250.

32. Слущкий Я. С. Інституційно-законодавчий етап розвитку системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у США (1961-1974). *Молодь і ринок*. Дрогобич: Дрогобицький державний пед. університет ім. І. Франка, 2021. № 5-6(191-192). С. 50–56.

33. Slutskiy Y. S. The Use of the Methodology for Determining the Levels of Organisational and Structural System in the Study of the Efficiency of Foreign Students' Social and Pedagogical Support (on the Example of the US HEIs). *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Pedagogy and Psychology»*. Mukachevo: MSU Publishing House, 2022. Vol. 8. № 1. P. 9–23.

Статті у періодичних виданнях зарубіжних країн:

34. Слуцький Я. С. Досвід використання аудіозасобів у процесі соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у закладах вищої освіти США. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. Košice, Slovakia: Academic Society of Michal Baludansky, 2020. Vol. 8. № 4. С. 103–106.

35. Слуцкий Я. С. Особенности лингвистической подготовки иностранных студентов в Йельском университете (США). *European Journal of Humanities and Social Sciences*. Vienna: Premier Publishing s.r.o., 2020. № 3. P. 102–106.

36. Слуцький Я. С. Особливості проведення психолого-консультаційної роботи з іноземними студентами у Техаському університеті в Остіні (США). *East European Science Journal*. Warsaw: Nowa Perspektywa Sp. z.o.o., 2020. № 06(58). Part 4. P. 72–77.

37. Слуцький Я. С. Психологічна підтримка іноземних студентів методами діяльності з етнічними групами та саморозуміння (з досвіту Техаського університету в Остіні (США)). *Norwegian Journal of Development of the International Science*. 2020. № 43. Part 3. P. 65–68.

38. Слуцький Я. С. Роль міжкультурної компетенції у комунікаційному процесі особистості. *Polish Science Journal*. Warsaw: Wydawnictwo Naukowe «iScience», 2020. Iss. 5(26). Part 2. P. 106–112.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

39. Слуцький Я. С. Основи підготовчого етапу міжкультурної взаємодії у процесі комунікативної адаптації іноземного студента. *Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку*: збірник тез II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав-Хмельницький, 15 бер. 2019 р.). Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди», 2019. С. 39–41.

40. Слуцький Я. С. Психологічна підтримка іноземних студентів в умовах адаптаційного процесу університетського середовища Техаського університету в Остіні (США). *Практична психологія у сучасному вимірі*: тези доповідей X Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і науковців (м. Дніпро, 28 бер. 2019 р.). Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. С. 182–184.

41. Слуцький Я. С. Досвід використання соціокультурних аспектів у вивченні англійської мови іноземними студентами (на прикладі університету Алабами (США)). *Молодь України в контексті міжкультурної комунікації*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та

молодих вчених (м. Дніпро, 2 квіт. 2019 р.). Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. С. 229–231.

42. Слуцький Я. С. Методи освітньо-культурної адаптації іноземного студента. *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених – Родзинка 2019*: збірник матеріалів XXI Всеукраїнської наукової конференції молодих учених (м. Черкаси, 18-19 квіт. 2019 р.). Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2019. С. 391–392.

43. Слуцький Я. С. Вища освіта для іноземного студента: детермінанти вибору країни навчання та основні проблеми. *Передові освітні практики: Україна, Європа, Світ*: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 16-17 лист. 2019 р.). Київ: Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки SPACETIME, 2019. С. 200–204.

44. Слуцький Я. С. Вирішення психологічних проблем іноземних студентів (на прикладі програм Техаського університету в Остіні (США)). *Теорія та практика сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 29-30 лист. 2019 р.). Дніпро: Дніпровський національний університет ім. Олесья Гончара, 2019. С. 385–386.

45. Слуцький Я. С. Проблеми впровадження адаптаційних підготовчих програм у процес соціально-педагогічного супроводу іноземного студента. *Актуальні проблеми гуманітарних наук у дослідженнях молодих науковців*: збірник наукових статей міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 20 груд. 2019 р.). Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 110–112.

46. Слуцький Я. С. Феномен культурного шоку іноземних студентів: сутність проблеми та шляхи подолання. *Освіта та наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали II Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 27-28 бер. 2020 р.). Дніпро: Дніпровський національний університет ім. Олесья Гончара, 2020. С. 290–291.

47. Слуцький Я. С. Компенсуюча функція як один з елементів соціально-педагогічного супроводу іноземного студента. *Modern Scientific Challenges and Trends: Collection of Scientific Works of the International Scientific Conference (Warsaw, 31st May 2020)*. Warsaw: Sp. z.o.o. «iScience», 2020. P. 109–111.

48. Слуцький Я. С. Перспективні напрями розвитку нормативно-правового забезпечення супроводу іноземних студентів в Україні. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри Європейської інтеграції України*: збірник наукових праць VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Вінниця, 3 черв. 2020 р.). Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2020. С. 91–97.

49. Слуцький Я. С. Особливості лінгвістичної, культурної та психологічної підготовки іноземних студентів (на прикладі Полтавської державної аграрної академії). *Наукові пошуки: Актуальні дослідження, теорія і практика*: збірник наукових статей II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5 черв. 2020 р.). Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 81–84.

50. Слуцький Я. С. Особливості психологічної підтримки студентів у Дніпровському національному університеті ім. Олеся Гончара. *Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність*: матеріали II Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 26-27 черв. 2020 р.). Дніпро: Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара, 2020. С. 178–180.

51. Слуцький Я. С. Характеристика феномену «медіаосвіти», як методу адаптаційної підготовки іноземного студента, у дослідженнях вчених. *Наукові пошуки: актуальні дослідження, теорія і практика*: збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27 серп. 2020 р.). Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 126–128.

52. Слуцький Я. С. Культурна адаптація іноземних студентів в умовах карантинних заходів. *Стан держави під час пандемії коронавірусної хвороби*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 11 вер. 2020 р.). Київ: Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 58–59.

53. Слуцький Я. С. Лінгвістична адаптація іноземних студентів у Єльському університеті (США) (на прикладі програм «ELP Summer Academic Language Program» та «Directed Independent Language Study»). *Do desenvolvimento mundial como resultado de realizações em ciência e investigação científica*: Com materiais da conferência científico-prática internacional (Lisboa, 9 de outubro de 2020). Lisboa: European Scientific Platform, 2020. Vol. 3. P. 62–63.

54. Слуцький Я. С. Професійний розвиток викладачів англійської мови іноземним студентам (з досвіду програми «Е-викладач» бюро державного департаменту США з питань освіти та культури). *Сучасні тенденції в розвитку педагогіки, психології та соціальної роботи*: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 26 лист. 2020 р.). Черкаси: Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, 2020. С. 35–37.

55. Slutskiy Y. S. Current condition and perspectives of foreign students' psychological counseling at the HEI of Ukraine. *Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти*: матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Біла Церква, 25-26 бер. 2021 р.). Біла Церква: Білоцерківський національний аграрний університет, 2021. С. 74–76.

56. Слуцький Я. С. Лінгвістичний аспект адаптаційної підготовки іноземних студентів на прикладі коледжу Санта Моніка (Santa Monica College) (США). *Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов професійного спрямування*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 31 бер. 2021 р.). Київ: Національний авіаційний університет, 2021. С. 47–48.

57. Слуцький Я. С. Особливості адаптаційної підготовки іноземних студентів за допомогою електронних освітніх платформ, як елементу медіаосвіти. *Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультлінгвального глобалізованого світу*: тези доповідей

VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 6 квіт. 2021 р.). Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2021. С. 183–186.

58. Слуцький Я. С. Роль синергетичного підходу у розвитку соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів. *Синергетичний підхід до проектування життєвого простору особистості*: збірник наукових матеріалів міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Полтава, 27-28 квіт. 2021 р.). Полтава: Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, 2021. С. 266–269.

59. Слуцький Я. С. Перспективи розвитку культурної адаптації іноземних студентів у ЗВО України, як умови інтернаціоналізації вищої освіти. *Трансформаційні процеси в Україні у контексті цивілізаційних і глобалізаційних викликів XXI ст.*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Переяслав, 28 трав. 2021 р.). Переяслав: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2021. С. 85–87.

60. Слуцький Я. С. Термінологічна база соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів як елементу інтернаціоналізації освіти. *Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі*: тези VII щорічної міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4 черв. 2021 р.). Київ: Національний авіаційний університет, 2021. С. 197–205.

61. Слуцький Я. С. Організаторська функція соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів. *Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 19–20 лист. 2021 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2021. С. 62–66.

62. Слуцький Я. С. Теорія та практика міжособистісної технології полікультурної освіти іноземних студентів у ЗВО США. *Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 3–4 груд. 2021 р.). Дніпро: СПД «Охотнік», 2021. С. 293–295.

63. Слуцький Я. С. Характеристика поняття «соціально-педагогічний супровід». *Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики*: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 3 груд. 2021 р.). Київ: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2021. С. 111–113.

64. Слуцький Я. С. Психологічна підтримка іноземних студентів (на прикладі діяльності Центру психологічної служби Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського). *Роль та місце психології та педагогіки у формуванні сучасної особистості*: збірник тез міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 14–15 січня 2022 р.). Харків: Центр педагогічних досліджень, 2022. С. 64–68.

УХВАЛИЛИ:

Розширений фаховий семінар кафедри соціальної роботи Державного

вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» рекомендує дисертаційну роботу Слуцького Ярослава Сергійовича «Теорія і практика соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів у системі вищої освіти США», подану на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальностями: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки та 13.00.05 – соціальна педагогіка до захисту у спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Рішення прийнято одностайно.

Головуюча на засіданні:

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету гуманітарної
та економічної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»

Світлана САЯПНА

Секретар засідання:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»

Ян КУРІННИЙ

Підписи д.п.н., проф. Саяпної С. А. та к.п.н., доц. Курінного Я. В.
засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Євген СІЛІН